

COMMUNITY WEALTH BUILDING: MEER WAARDE VOOR DE WIJK

**Samenvatting
Initiatiefvoorstel
Juni 2021**

INLEIDING

Niet veel mensen weten het, maar de rijkste plek van Nederland ligt in Amsterdam Zuidoost. In het gebied rondom de Johan Cruijff Arena worden per vierkante kilometer de meeste euro's verdiend in ons land. Tegelijkertijd is het een stadsdeel met hoge armoedecijfers, met onzekere banen en inkomens. Hoe kan het dat in hetzelfde gebied zoveel rijkdom en tegelijkertijd zoveel armoede is?

Als een economie niet werkt voor mensen en zorgt voor een groeiende ongelijkheid, moeten we ons afvragen voor wie die dan wel werkt. Onze economie zou ervoor moeten zorgen dat iedereen een goed leven kan leiden en ongelijkheid moeten verkleinen in plaats van vergroten.

In Amsterdam Zuidoost profiteren nog te weinig mensen van de economische activiteiten die er plaatsvinden. Wij geloven dat dit mogelijk is, want Zuidoost heeft ontzettend veel te bieden. De creativiteit en veerkracht van de bewoners hebben geleid tot uiteenlopende initiatieven en ondernemingen. Kortom, er is een groot potentieel om de bedrijvigheid in het stadsdeel een *boost* te geven, als deze twee werelden met elkaar in verbinding komen.

HOE CREËER JE MEER WAARDE IN DE WIJK?

Daarom is GroenLinks Amsterdam samen met organisaties, bewoners en experts uit Zuidoost en de coalitiepartijen (D66, PvdA en SP) op zoek gegaan naar hoe we het concept Community Wealth Building op een Amsterdamse wijze in Zuidoost kunnen vormgeven.

In verschillende steden in de wereld heeft een Community Wealth Building-programma tot mooie resultaten geleid die hebben bijgedragen aan een verandering in de verdeling van rijkdom, en ervoor hebben gezorgd dat geld dat ter plekke wordt verdiend, in het gebied zelf wordt vastgehouden.

Community Wealth Building geeft handvatten hoe een lokale gemeenschap een andere economie kan opbouwen. Het idee van gedeeld eigenaarschap staat centraal in deze lokale economie. In [ons uitgebreide initiatiefvoorstel](#) kun je hier alles over lezen, maar in deze samenvatting leggen we het alvast in het kort uit.

WAT IS COMMUNITY WEALTH BUILDING?

Wij vertalen Community Wealth Building als **Meer Waarde voor de Wijk**, en gecreëerd vanuit de wijk. Het is een economische aanpak die ervoor kan zorgen dat het geld dat in een buurt, wijk of stadsdeel verdiend wordt ten goede komt aan de bewoners. Een aanpak die ervoor zorgt dat dat geld niet verdwijnt in de zakken van anonieme aandeelhouders. Een aanpak die de controle over de lokale economie weer in handen legt van de bewoners, in plaats van multinationals.

Het is geen voorstel met kant en klare oplossingen, maar een voorstel voor een duurzaam samenwerkingsproces tussen de gemeente en de verschillende mensen, initiatieven, organisaties en bedrijven in Zuidoost om samen aan deze nieuwe economie te bouwen.

Amsterdammers moeten zelf weer eigenaar worden van de economie. Een economie die werkt voor mensen. Community Wealth Building, of Meer Waarde voor de Wijk, bestaat uit vijf voorwaarden die we hieronder toelichten.

1. **Gedeeld eigenaarschap van de economie**
2. **Geld moet lokaal werken**
3. **Eerlijk werk en genoeg om van te kunnen leven**
4. **Lokaal inkopen werkt**
5. **Sociaal gebruik van grond en bezit**

VOORWAARDE 1: GEDEELD EIGENAARSCHAP VAN DE ECONOMIE

Bewoners moeten eigenaar zijn van de welvaart die gecreëerd wordt in hun wijk. Lokale bedrijven, zeker in de vorm van coöperaties, zijn meer geneigd om lokale mensen aan te nemen en hun inkoop ter plekke te doen. Onderzoek toont aan dat coöperatieve ondernemingen socialer, duurzamer, rechtvaardiger én ook productiever zijn. De winst vloeit terug in de lokale economie, in plaats van naar anonieme aandeelhouders. Als medewerkers kunnen meebeslissen en mee profiteren van het resultaat, werken mensen beter samen en wordt er beter geluisterd naar wat er op de werkvloer gebeurt.

VOORWAARDE 2: GELD MOET LOKAAL WERKEN

Om een bedrijf, coöperatie of initiatief tot bloei te brengen is geld nodig. Dit geld is er al, maar investeerders, banken en bedrijven hebben de laatste jaren hun geld in grote nationale en internationale bedrijven en vastgoed gestoken. Dit moet anders. En dat kan anders, als banken lokale economische ontwikkeling mogelijk maken. Bijvoorbeeld via leningen aan ondernemers. Of in de vorm van een lokale bank of een circulair investeringsfonds, waar grotere bedrijven en organisaties aan bijdragen. Dat geld kan gebruikt worden voor startersleningen, trainingen en onderwijs.

VOORWAARDE 3: EERLIJK WERK EN GENOEG OM VAN TE KUNNEN LEVEN

We verdienen allemaal een eerlijke baan. Arbeidsomstandigheden moeten verbeterd worden. Nu zijn er nog teveel mensen die niet genoeg verdienen om rond te komen, en flexibele contracten worden steeds meer de norm. Eerlijk en inclusief werkgeverschap zorgt voor een rechtvaardige arbeidsmarkt. Door lokaal personeel te werven, met oog voor de ontwikkeling van de werknemer. Daarnaast kunnen bedrijven en organisaties gestimuleerd worden om mensen aan te nemen uit gebieden waar werkloosheid relatief hoger ligt; bijvoorbeeld in een bepaalde wijk in de stad.

VOORWAARDE 4: LOKAAL INKOPEN WERKT

De beste manier van geld in de wijk houden is als bedrijven en organisaties (groot en klein), en met name zogeheten 'ankerinstituties', hun inkoop in de buurt doen. Bij inkoop kun je denken aan catering, reparatie en onderhoud, kantoorbenodigdheden. Bij inkoop en aanbestedingen is de prijs nu nog vaak de bepalende factor, maar juist zaken als duurzaamheid en goede arbeidsvoorwaarden zouden doorslaggevend moeten zijn. We willen dat bedrijven zich ervan bewust worden hoeveel ze kunnen veranderen als ze hun inkoop lokaal gaan organiseren.

Ankerinstituties zijn bedrijven en organisaties die een sterke verankering hebben met de plek waar zij gevestigd zijn. Denk aan de politie, ziekenhuizen, woningbouwverenigingen, onderwijsinstellingen, sportcentra en gemeentelijke organisaties.

VOORWAARDE 5: SOCIAAL GEBRUIK VAN GROND EN BEZIT

Grond en vastgoed moeten waar mogelijk worden ingezet om lokale welvaart te creëren. Grond is vaak in handen van een klein groepje mensen of bedrijven. Speculatie met grond en vastgoed zorgt voor stijgende huizen- en vastgoedprijzen en stijgende huren, waardoor belangrijke onderdelen van de lokale economie ontoegankelijk worden. Meer zeggenschap en democratische controle van de bewoners over de grond en bepaald vastgoed, maakt het mogelijk om die grond in te zetten om lokale welvaart te creëren. Denk aan plekken waar mensen kunnen samenkomen, aan creatieve ruimtes of plekken voor jongeren.

WAAR BESTAAT COMMUNITY WEALTH BUILDING AL?

Community Wealth Building is al in verschillende steden toegepast. Een mooi voorbeeld is Preston, een stad in het noorden van Engeland. Tijdens de economische crisis ging het erg slecht met de stad. Door de principes van Community Wealth Building toe te passen, hebben gemeente, bedrijven en inwoners van Preston samen een sterke, lokale economie opgebouwd. De stad kent minder werkloosheid, meer jongeren met een diploma en meer mensen met een vaste baan. [Op de website van Preston](#) lees je hoe ze dat voor elkaar gekregen hebben. Een ander voorbeeld is de stad [Cleveland in de Verenigde Staten](#).

HOE KAN COMMUNITY WEALTH BUILDING WERKEN IN ZUIDOOST?

Community Wealth Building is geen vast recept dat in elke stad op dezelfde manier kan worden uitgevoerd. De vijf voorwaarden vormen een blauwdruk die bewoners, organisaties en bedrijven naar eigen inzicht kunnen invullen. Het zou in Zuidoost kunnen betekenen dat grote bedrijven meer lokaal gaan inkopen, dat mensen worden ondersteund om samen coöperatieven op te zetten, dat er wordt gewerkt aan betere toegang tot financiële middelen, en dat vastgoed beschikbaar wordt gesteld aan bewonersorganisaties of coöperatieven. En met een stevige oproep aan bedrijven om eerlijke lonen te bieden, inwoners van het stadsdeel in dienst te nemen met eerlijke contracten et cetera.

WAT STELLEN WE VOOR?

Om Meer Waarde voor de Wijk werkelijkheid te laten worden hebben we het Amsterdamse gemeentebestuur opgeroepen om een Community Wealth Building-programma in Zuidoost op te zetten. Daar horen de volgende punten bij:

- In kaart brengen hoe geldstromen in Zuidoost lopen en hoe de lokale economie functioneert.
- Een incubator (broedplaats en kenniscentrum) voor coöperatieën opstarten, die projecten ondersteunt die lokale uitdagingen aanpakken.
- Stimuleren dat meer mensen uit Zuidoost een baan krijgen bij zogenaamde ankerinstituten in Zuidoost.
- Onderzoeken op welke manieren er met ankerinstituten en grote bedrijven in Zuidoost afspraken te maken zijn om hun inkoop zoveel mogelijk lokaal te doen.
- Beter waarborgen dat bedrijven of organisaties die gefinancierd worden uit gemeentelijke geldstromen, eerlijke arbeidsomstandigheden bieden aan hun werknemers.
- Een platform opzetten waar ankerinstituten, grote bedrijven, coöperaties en lokale ondernemingen elkaar weten te vinden, en dat lokale inkoop bevordert.
- Ervoor zorgen dat lokale ondernemers en coöperaties ook plekken in zelfbeheer krijgen om hun ondernemingen duurzaam op te zetten.
- De voortgang meten aan de hand van concrete indicatoren.

WAT IS DE VOLGENDE STAP?

Uit onze gesprekken met mensen en organisaties uit Zuidoost blijkt dat de grote verschillen in rijkdom en armoede worden gezien als een gevolg van de gescheiden leefwerelden, van gebrek aan netwerken, economische middelen en kansen op werk en ondernemerschap.

Tegelijkertijd werd duidelijk hoeveel talent er al aanwezig is in het stadsdeel: er is enorm veel sociaal en cultureel kapitaal. Dit talent en deze krachten moeten gezien en gestimuleerd worden, door enerzijds ruimte te maken en anderzijds kansen te bieden en initiatieven ruimte en steun te bieden om te groeien. We hopen de komende tijd de plannen voor Community Wealth Building verder uit te werken met bewoners, ondernemers, organisaties en de gemeente in Zuidoost. Heb je een idee, wil je kennismaken of gewoon wat meer info? [Ga dan naar onze website.](#)

DANKWOORD

Wij willen de mensen die aan dit voorstel hebben meegewerkt en ideeën hebben aangedragen voor hoe het concept Community Wealth Building op een Amsterdamse manier konden worden uitgewerkt hartelijk bedanken. Dankzij hen ontstaan creatieve ideeën en mogelijkheden in Zuidoost.